

BİLİRKİŞİLİK KANUNU ÜZERİNE!

Murat ERARSLAN
EMO MİSEM Eğitmeni
erarslan.murat@gmail.com

Merhabalar.

Bilindiği üzere; bu güne kadar mesleğimiz ve meslek alanlarımızda ortaya çıkan sorunların mahkemeye yansması sonucu hakimlerin özel ve teknik bilgiye ihtiyaç duymaları durumunda gerçek kişilerin kendi istekleri ile istenilen bilgiler ve belgeleri Adalet Komisyonlarına sunmaları ile kabul edilmeleri ve yemin etmeleri sonucu, mahkemelerce verilen dosya konuları incelenerek mahkemelere yardımcı olunmaktaydı.

Ayrıca, EMO bu süreçte MİSEM kapsamında özel ve teknik konularda üyelerine (gerçek kişilere) 3 gün Bilirkişilik eğitimleri verilerek mahkemelerde bilirkişilik görevi yapanların bağımsızlık, tarafsızlık, doğruluk, dürüstlük, bilim ve fennin gerektirdiği kurallar çerçevesinde raporunu tanzim edip mahkemeye sunması adalet terazisinin doğru tartması konusunda yardımcı olunmuştur.

Ancak; bilirkişilerin nitelikleri, eğitimi, seçimi ve denetimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ile bilirkişilik için etkin ve verimli bir kurumsal yapı oluşturulması amacıyla 6754 sayılı Bilirkişilik kanunu hazırlanmış ve 03.11.2016 tarihinde kabul edilmiştir.

Bu Kanuna da bilirkişilik tanımı; Bir uyuşmazlığın dava yoluyla giderilmesi için kimi hâllerde hâkimin özel veya teknik bir bilgiye ihtiyacı olabilir. Hukuki konuların en yetkini olduğu kabul edilen

hâkimin, uyuşmazlığı giderebilmek için ihtiyaç duyduğu, hukuk dışındaki, özel veya teknik bilgiyi ona sunan **gerçek veya tüzel kişiye** bilirkişi denilmektedir. Görüldüğü gibi bu kanunla **tüzel bilirkişiliğin** önü açılmıştır.

Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere Bilirkişilik Danışma Kurulu kurulmuştur.

Bu nedenlerle de; Bilirkişilik Kanunu ile getirilen yeniliklerden biri olan bilirkişilik temel eğitimi, bilirkişi adaylarının mesleklerine ve uzmanlık alanlarına yönelik bir eğitim olmayıp bilirkişilik görevinin ifası sırasında ihtiyaç duyacakları temel bilgilerin verildiği bir eğitim iddiası ile planlanmış ve uygulamaya konmuştur.

Bilirkişilik temel eğitimi verecek eğitim kuruluşları, eğiticiler ve katılımcıların bilirkişilik temel eğitiminden beklenen faydanın sağlanması ve eğitimlerde standart bir uygulamanın tesisi amaçlanmış ve Bilirkişilik temel eğitimi kitabı hazırlanmıştır.

Bilirkişilik temel eğitimi, beş yıllık mesleki kıdem kazanmış kişiler tarafından alınan ve bilirkişilik faaliyetinin yürütülmesi ile ilgili temel, teorik ve pratik bilgileri içeren eğitimi ifade ettiği belirtilmektedir.

Temel eğitim sayesinde, bilirkişilerin yargılama hukukunun genel ilkeleri, bilirkişilik mevzuat hükümleri, bilirkişinin taşıması gereken nitelikler, bilirkişilerin yetkileri

ve yükümlülükleri, uyması gereken temel ve etik ilkeler, ispat faaliyeti, bilirkişi incelemesinin usul ve esasları, teknik konu-hukuki konu ayrımına ilişkin usul ve esaslar, rapor yazım usul ve tekniği ile Bilirkişi Bilgi Sistemi ve Bilirkişi Portalı hakkında bilirkişilik görevinin ifası sırasında ihtiyaç duyacakları temel bilgileri kazanmaları, ayrıca katılımcıların bireysel veya heyet hâlinde sistematik teknikleri kullanma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bilirkişilik temel eğitimi verecek eğitim kuruluşları, eğiticiler ve katılımcıların kullanımına sunulan bu kitapla, bilirkişilik temel eğitiminden beklenen faydanın sağlanması ve eğitimlerde standart bir uygulamanın tesisi amaçlanmış ve 3 gün hukuk, 1 gün uygulama eğitimi olmak üzere düzenlenmiştir.

Adalet Bakanlığı Yargı Reformu çerçevesinde herkese güven veren, hızlı işleyen, halkın memnuniyetini esas alan, insan odaklı bir sistem oluşturulması amaçlanmış ve bu doğrultuda, **bilirkişilik si-cili ve listelerinin** oluşturulması sırasında süreci yönetecek bir yapının tesisi, etkin bir denetim sisteminin getirilmesi, bilirkişi seçiminin mesleki yetkinliği sağlayacak kriterlere bağlanarak kalite standartlarının oluşturulması ve bilirkişilerin eğitimi önemli bir strateji olarak benimsenmiştir.

Bilirkişilik alanındaki bu reform ihtiyacına çözüm getirecek ve bilirkişilik kurumunu bütün bo-

yutlarıyla ele alarak bilirkişilerin kalite standardının tesisi ve etkin bir denetim mekanizmasının kurulmasını amaçlanmış olsa da burada dikkate alınması gereken iki nokta bilirkişiler açısından öne çıkmıştır.

Birinci nokta: bilirkişilik sicili olup, uygun sicil alamayan bilirkişilerin bilirkişi listesinden çıkarılacak olmalarıdır.

Bölge kurulu, sicile kayıt bakımından öncelikle başvuranın 38'inci maddedeki koşulları taşıyıp taşımadığını değerlendirilip, bu koşulları taşıyanlar arasından **en liyakatli olanları seçerek sicile ve listeye kaydedilmesine karar verileceği.**

Kurul liyakati değerlendirirken, başvuranın meslekî tecrübesini, alanında yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlilik gibi uzmanlık eğitimini, katıldığı meslek içi eğitimleri veya uzmanlığı gösteren diğer belgeleri de dikkate alınacağı, bu nedenle EMO eğitimlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bilirkişiliğe kabul edilen kişilere bölge kurulu tarafından **üç yıl süreyle geçerli olmak üzere bilirkişilik yetki belgesi verileceği belirtilmektedir.**

İkinci nokta ise; Tüzel kişiliklere bilirkişilik yapabilmelerinin önünün açılmış olmasıdır.

Listeye ilk defa kabul edilenler ile listeden kendi isteğiyle çıkarılıp yeniden kabul edilenler, bölge kurulunca veya bölge kurulu bulunmayan yerlerde buldukları yer ilk derece mahkemesi adli yargı adalet komisyonunca daha önce belirlenen ve ilan edilen tarihlerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 64'üncü maddesinin beşinci fıkrası ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri

Kanununun 271'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen usule göre yemin ederek listede yer alacaklardır.

Bu kanunla UYAP Bilirkişi Portal Bilgi Sistemi getirilmiştir. Türkiye genelinde yargı birimlerinde bilirkişi olarak görev alan kişilerin, görevlendirildikleri dosyalar ile ilgili işlemleri adliye ye gitmeden internet üzerinden (elektronik ortamda) yapabilmelerini sağlamak üzere Adalet Bakanlığı tarafından sunulan online yargı hizmeti getirilmiştir.

UYAP Bilirkişi Portal Bilgi Sistemine kayıt için bilirkişiler; görev yaptıkları yerde bulunan adalet komisyonları, bilirkişilik bölge kurulları veya Bilirkişi Portaldan kayıtlarını yaptırdıktan sonra elektronik imza (e-imza) veya mobil imzaları (m-imza) ile <https://bilirkişi.uyap.gov.tr> adresinden giriş yapabilmelerinin yolu açılmıştır.

Bilirkişiler, adliye gitmeden dosyaları elektronik ortamda teslim alıp inceleyebilecekleri, raporlarını e-imza veya m-imzası ile imzalayarak portal üzerinden ilgili yargı birimine herhangi bir gecikme yaşanmadan gönderebilecekleri, görev aldıkları dosyalar ile ilgili görevden çekilme talebini zaman kaybetmeksizin ilgili yargı birimine bildirebilecekleri, görev aldıkları dosyalar ile ilgili yapılan reddiyatları Portal üzerinden görebilecekleri, dosya teslimi veya

rapor sunumu gibi konular için adliye gitmesine gerek kalmadığından, bunlar için harcadıkları emek, zaman, yol, konaklama, kırtasiye ve benzeri masraflardan tasarruf sağlamaları Adli birimlerce bilirkişi raporları üzerinde kelime bazlı, konu bazlı, uzmanlık alanı bazlı, birim ve dosya numarası bazlı, bilirkişi bazlı tam içerik arama imkanı sağlanarak, adil, doğru ve hızlı bilirkişi seçimi yapılabileceği, Bilirkişilik kurumu ile ilgili istatistikî bilgilere hızlı ve doğru bir şekilde ulaşılacağı, yargı çevresinde görevlendirilecek bilirkişi bulunmaması nedeniyle talimat yoluyla bilirkişi incelemesi yaptırılması amacıyla başka bir yargı çevresine dosyanın gönderilmesine gerek kalmamış olup, elektronik ortamda yargı çevresiyle bağılı olmaksızın bilirkişi görevlendirilmesi yapılabileceği, dosyaların UYAP Bilirkişi Portal Bilgi Sistemi üzerinden teslimi ve yine raporların Portal üzerinden gönderilebilmesi sayesinde adliyelerdeki yoğunluğun azalacağı, bunun yanı sıra kağıt, toner ve enerji kaynaklarından tasarruf sağlanacağı, dosyalar ile ilgili olarak UYAP Bilişim Sistemi'nde yapılan ve kaydedilen işlemlerle ilgili bilgilere, bilirkişilerin anında erişimi mümkün olduğundan şeffaflık ve denetim işlevi de sağlanacağı iddia edilmektedir.

Bu kanununla birlikte getirilen sicil tutulması ile bilirkişilerin bağımsızlıklarını ve Tüzel kişilikler bilirkişilik getirilmesi tarafsızlık ilkesini zedeleyebileceği, ayrıca 4 günlük eğitim süresinin uzun olduğu, özel ve teknik ağırlıklı eğitimlere yer verilmesi düşüncesindeyim.

Saygılarımla.

